

MuFo

Sztukownik

czyli mały podręcznik uważnego patrzenia i zadawania pytań

Artystka: Anna Orłowska

Karta działań dla młodzieży oraz nauczycieli
i edukatorów pracujących z młodzieżą.

Chciałabym Ci dziś przedstawić artystkę sztuk wizualnych – Annę Orłowską. Zajmuje się ona, jak pewnie się domyślasz, fotografią. W swojej twórczości lubi łączyć skrajności oraz pozornie niepasujące do siebie elementy. Niektórzy krytycy i badacze fotografii są zdania, że zdjęcia Anny Orłowskiej łączą ze sobą fotografię dokumentalną i inscenizowaną. Artystka bardzo często posługuje się strategią montażu*.

*Montaż, czyli technika, która jest najczęściej kojarzona z filmem. Polega na łączeniu ze sobą już gotowych elementów, trochę przypomina kolaż.

zobacz

W cyklu „Pompier, błoto, socrokoko” odnajdziesz wszystkie opisane przed chwilą elementy. Opowiada on trochę o mitach, trochę o legendach, a trochę o naszych wyobrażeniach.

W tych pracach możecie znaleźć fragmenty obrazów Jana Matejki, które są połączone z fotografiami krakowskiej dzielnicy Nowa Huta. Brzmi, nieźle co?

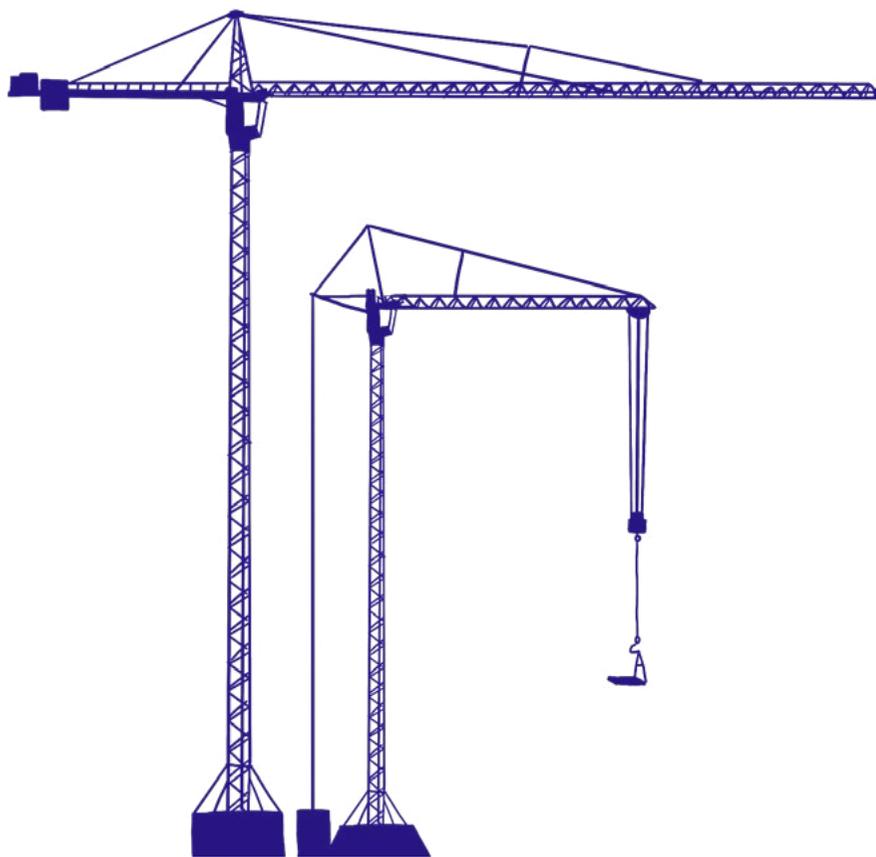

Jan Matejko był artystą, który tworzył w duchu historyzmu, czyli nawiązywał do przeszłości i historii. Z pewnością znasz jego monumentalne obrazy przedstawiające ważne momenty historii Polski: „Bitwę pod Grunwaldem”, „Hołd Pruski” czy „Kościuszko pod Racławicami”.

Na przeszłość naszej ojczyzny często patrzymy przez pryzmat obrazów Matejki. Na stałe wpisały się one w zbiorowe wyobrażenia na temat wyglądu i przebiegu najważniejszych bitew czy aparycji polskich władców.

Nowa Huta to dziś jedna z dzielnic Krakowa. Początkowo była jednak osobnym, zaprojektowanym od podstaw miastem, którego budowę rozpoczęto w 1949 r. Miała pełnić funkcje mieszkalne dla pracowników powstałego w 1954 r. kombinatu metalurgicznego (ówczesnej Huty im. Lenina). Miasto powstawało według projektu architekta Tadeusz Ptaszyckiego i było rozwinięciem idei idealnego miasta, która swym początkiem sięga doby renesansu.

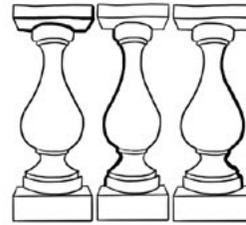
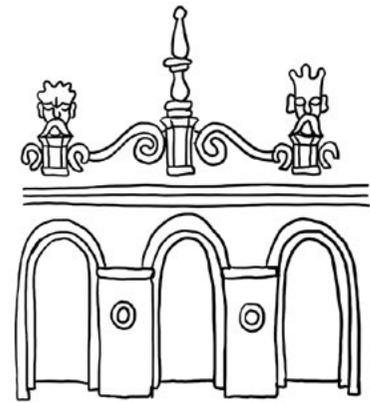

Czy wiesz, że...

Najstarsza część Nowej Huty pełna jest przepięknych budowli, które przypominają pałace. Wszystko dlatego, że w oficjalnej architekturze czasów, w których powstawały, prym wiodł, narzucony przez komunistów, nurt zwany realizmem socrealistycznym. Polegał on na odwoływaniu się w wyglądzie budynków do wzorców renesansowych i barokowych.

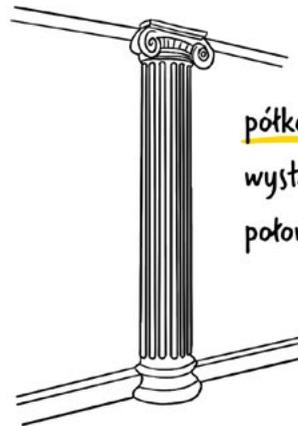
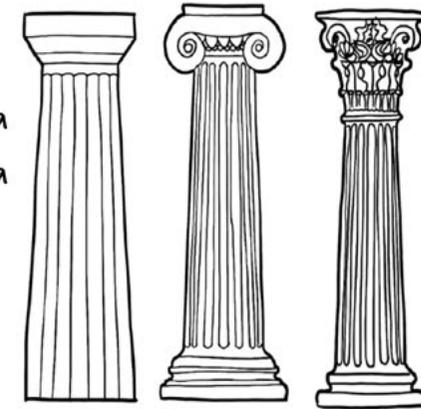
Widoczne jest ono w zastosowaniu w fasadach budynków ozdobnych attyk, tralek, gzymsów, kolumn i półkolumn*. Socrealistyczne budowle i układy urbanistyczne charakteryzują się też monumentalizmem.

attyka - to górny element architektury budynku w postaci np. zdobionej ścianki lub balustrady

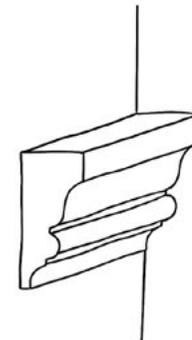
tralka - to pionowy element balustrady

kolumna - to pionowa podpora architektoniczna

półkolumna - to kolumna, która wystaje z lica budynku, ale tylko połową grubości

gzyms - to zdobiony element, który jest wysunięty przed lico ściany

Spójrz na tytuł, który nosi cykl tych fotografii. Jak myślisz, co on oznacza? Jakie uczucie budzi w Tobie?

„Pompier, błoto, socrokoko”

? pompier ?
? co to?

👁️👁️
soc... co???

błoto
hmmm...

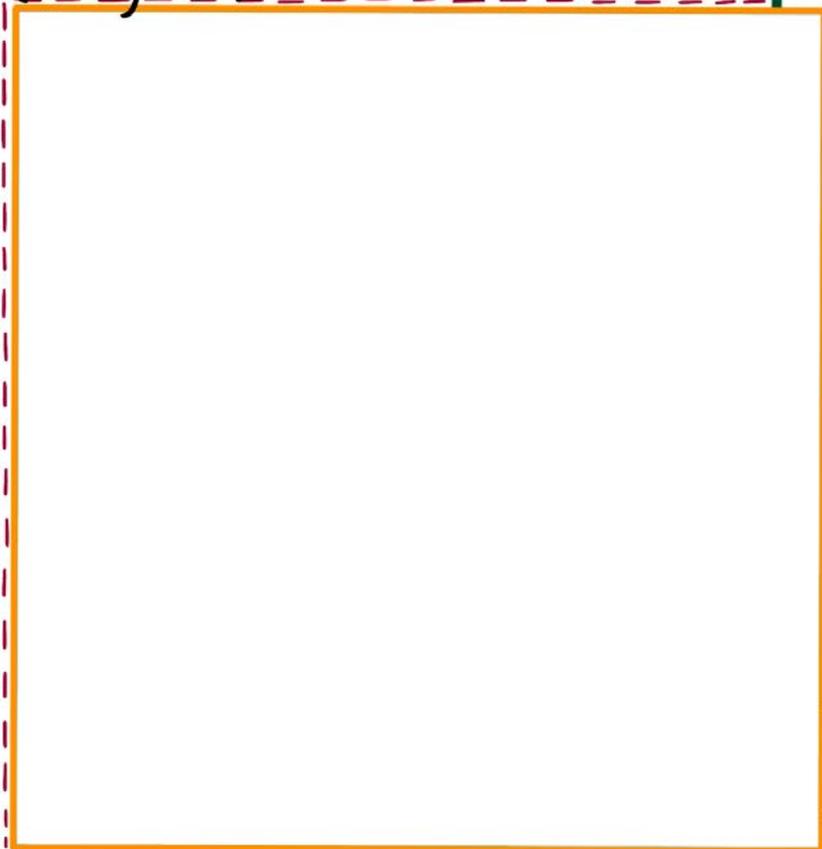
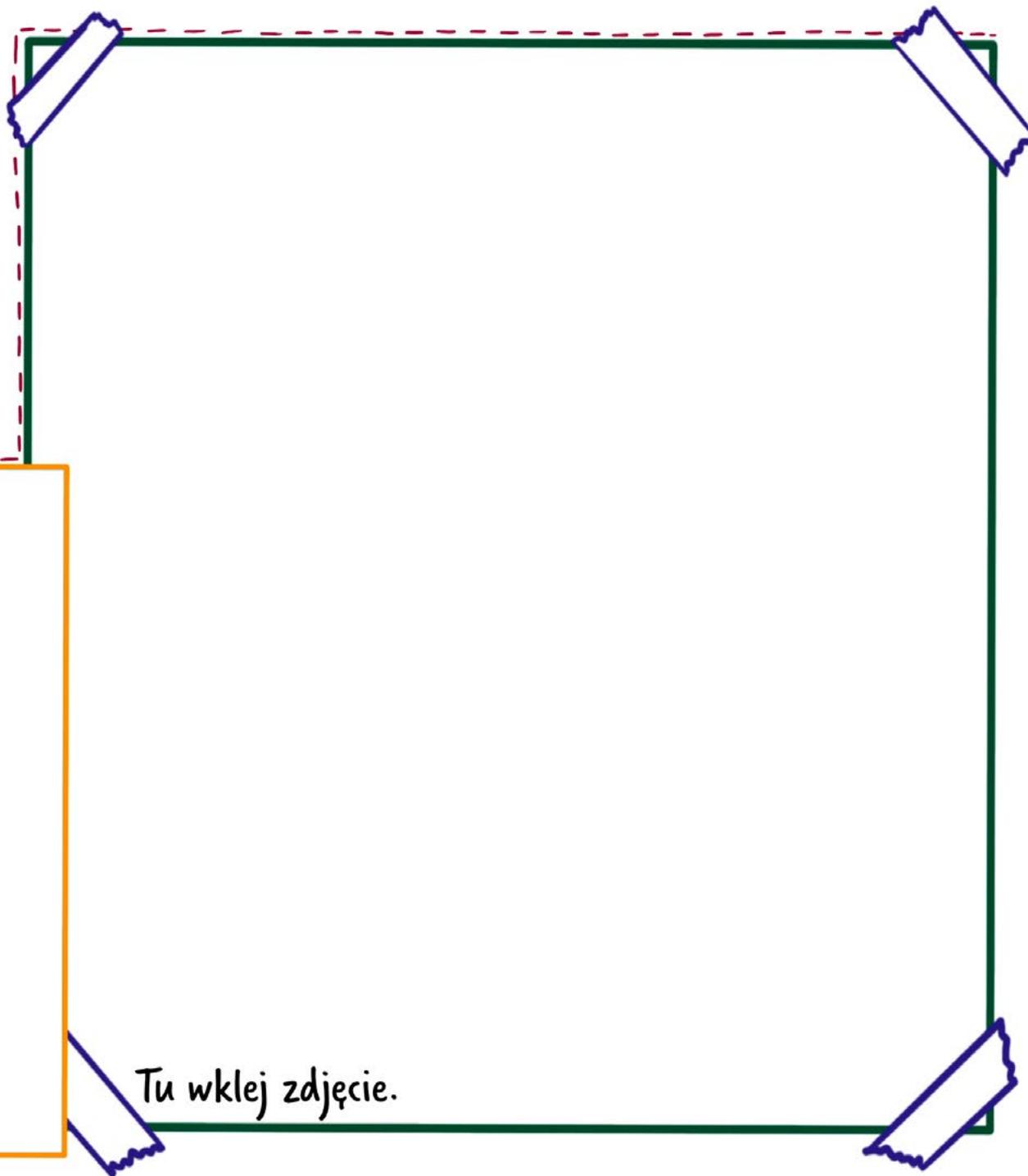
Dla artystki zestawienie fragmentów dzieł Matejki i widoków nowohuckiej architektury, w tym „pałacu dożów” (administracyjnego centrum dawnej Huty im. Lenina), wydało się bardzo ciekawe i inspirujące.

Zadanie dla Ciebie: Poszukaj w Internecie przykładów z architektury współczesnej, które mają coś wspólnego z architekturą dawną. Wklej tu swój przykład i podziel się swoim odkryciem z koleżankami i kolegami.

Co myślisz?

Tu wklej zdjęcie.

Nowa Huta jest też dzielnicą pełną różnych legend i fascynujących, niesamowitych historii!

Oczywiście nam wszystkim kojarzy się z komunizmem, ale to właśnie tu znajduje się dworek... Jana Matejki!

Na pewno w Twoim mieście też są różne legendy, te pochodzące z przeszłości, ale także tzw. „urban legend”, czyli te najbardziej współczesne. Poszukaj ich i następnie postaraj się przedstawić je w formie montażu – tak jak to zrobiła artystka. Możesz posłużyć się reprodukcjami dawnych obrazów i współczesnymi zdjęciami. Pokaż efekt swojej pracy – może Twoi widzowie zgadną od razu, co to za opowieść!

Miejsce na Twój montaż!

Chcesz wiedzieć więcej o pracach
Anny Orłowskiej? odwiedź kanał
YouTube Muzeum Fotografii w Krakowie
i obejrzyj film pt. Kolekcja sztuki MuFo.
Nowe nabytki | Anna Orłowska
„Pompier, błoto, socrokoko”

[zobacz](#)

Koncepcja i tekst: Marta Kudelska

Projekt graficzny: Saints. / Edyta Hopciaś

Muzeum Fotografii w Krakowie, 2020.

Spis fotografii:

Anna Orłowska, fotografie z cyklu „Pompier, błoto, socrokoko”, 2019.

Wszystkie fotografie pochodzą ze zbiorów Muzeum Fotografii w Krakowie.